

ALFRED BESTER

**ZVEZDE
SU MOJE
ODREDIŠTE**

Sa engleskog preveo

Miloš Petrik

**Čarobna
knjiga**

Trumanu M. Taliju

PRVI DEO

*Tigre, tigre, plamni sjaju
U mračnome šumskom kraju,
Ko je to, što smrću vlada,
Tvorac tvoga strašnog sklada?*

Blejk¹

¹ Vilijam Blejk, „Tigar“, navedeno prema prevodu Dragana Purešića. (Prim. prev.)

၁

Prolog

BILO JE TO ZLATNO DOBA, vreme velikih pustolovina, bogatih života i dostojnih smrti... Ali niko nije to uviđao. Bila je to budućnost bogatstva i pljačke, razbojništva i otimačine, kulture i poroka... Ali niko nije to priznavao. Bilo je to doba ekstrema, začuđujući vek spodoba... Ali nikome se nije dopadalo.

Svi nastanjivi svetovi Sunčevog sistema bili su kolonizovani. Tri planete i osam satelita i jedanaest miliona duša rojilo se u jednom od najzbudljivijih razdoblja do tada poznatih, a ipak su umom žudili za drugim vremenima, kao i uvek. Sunčev sistem vreo je od života... borili su se, hranili, parili, izučavali nove tehnologije koje su iskrsavale gotovo pre nego što bi one stare bile savladane, bodrili se za prvo istraživanje dalekih zvezda dubokog svemira; ali „Gde su nove granice“, vikali su romantičari, nesvesni da je granica uma probijena u laboratoriji na Kalistu u osvit dvadeset četvrtog veka. Istraživač po imenu Skoko zapalio je svoj sto i samog sebe (slučajno) i krikom pozvao upomoć naročito tražeći aparat za gašenje požara. Niko se nije više iznenadio no Skoko i njegove kolege kada se zatekao pored pomenutog aparata, dvadeset metara daleko od njegovog laboratorijskog stola.

Ugasili su Skoka i zašli u hiljadu zašto i hiljadu kako njegovog dvadesetometarskog puta pređenog u trenu. Teleportacija... Transport kroz prostor snagom samog uma... Dugo je bila razmatrana u teoriji, a bilo je čak i nekoliko stotina nepouzdana

zabeleženih svedočanstava o teleportaciji iz prošlosti. Ovo je bio prvi put da je zabeležena pred profesionalnim posmatračima.

Divljački su se bacili na istraživanje Skokovog efekta. To je otkriće toliko bilo uzdrimalo ceo svet da bi se moglo tretirati obazrivo, a Skoko je bio željan da svoje ime učini besmrtnim. Sastavio je testament i oprostio se od prijatelja. Znao je Skoko da će umreti, jer su, za slučaj potrebe, njegove kolege bile rešene da ga se reše. U to nije bilo sumnje.

Dvanaestoro psihologa, parapsihologa i neurometričara raznih specijalizacija pozvano je da budu posmatrači. Rukovodioci eksperimetna zatvorili su Skoka u nesalomivi kristalni mehur. Odvrnuli su ventil i pustili vodu, koja je počela da puni mehur. Pustili su da Skoko vidi kako razbijaju točak ventila. Mehur nije bilo moguće otvoriti; vodu nije bilo moguće zaustaviti.

Ako je Skoku, u skladu sa njihovim teorijama, za teleportaciju bila potrebna smrtna opasnost, bili su sasvim spremni da mu je prirede ponovo. Mehur se brzo punio. Posmatrači su skupljali podatke s napetom preciznošću, kao da fotografišu pomračenje Sunca. Skoko je počeo da se davi. A onda je stajao van mehura, mokat do gole kože, i eksplozivno kašljao. Ponovo se teleportovao.

Stručnjaci su ga pregledali i ispitali. Proučavali su grafikone i rendgenske snimke, nervne obrasce i telesnu hemiju. Počeli su da dobijaju nagoveštaje o prirodi Skokovih teleportacionih moći. U svojim krugovima (ovo je moralo biti obavljeno u tajnosti) proširili su poziv za dobrovoljce-samoubice. Još su bili u primitivnim stadijumima teleportacije; smrt je bila jedini poznati podsticaj.

Temeljno su uputili dobrovoljce. Skoko je objašnjavao šta je tačno radio i kako je mislio da mu je pošlo za rukom. A onda su počeli da ubijaju dobrovoljce. Davili su ih, vešali, palili; izmislili

su nove, spore i kontrolisane smrti. Nikada nije bilo sumnje kod ijednog zamorca da je smrt cilj.

Osamdeset posto dobrovoljaca je poginulo, a agonija i kajanje njihovih ubica bile bi dobar materijal za opčinjujuću i užasavajuću studiju, ali tome nema mesta u ovoj povesti, osim da podvuče čudovišnost tih vremena. Osamdeset posto dobrovoljaca je umrlo, ali dvadeset posto je skoknulo (Skokovo ime gotovo je odmah postalo glagol).

„Vratite stara vremena“, molili su romantici, „kada je čovek mogao da rizikuje život u velikim pustolovinama.“

Korpus znanja je brzo rastao. Do prve decenije dvadeset četvrtog veka principi skokanja već su bili ustanovljeni, a prvu školu otvorio je Čarls Fort Skoko lično, tada u pedeset osmoj godini, besmrtno, sa stidom priznajući da se nikada kasnije nije usudio da skoka. Ali primitivni dani su prošli; nije više bilo potrebno zapretiti čoveku smrću kako bi se on teleportovao. Naučili su da nauče ljude da prepoznaju, neguju i koriste još jedan resurs njihovog bezgraničnog uma.

A kako se, tačno, čovek teleportovao? Jedno od najrazočaravajućih objašnjenja ponudio je Spenser Tompson, predstavnik za odnose sa javnošću Skokove škole, u jednom intervjuu.

TOMPSON: Skokanje je kao vid; prirodna sklonost gotovo svakog ljudskog organizma, ali može se razviti samo vežbom i iskustvom.

NOVINAR: Mislite, ne bismo mogli ni da vidimo neuvežbani?

TOMPSON: Očigledno ste ili neoženjeni ili bez dece, po mogućstvu oboje. (smeh)

NOVINAR: Ne razumem vas.

TOMPSON: Razume me svako ko je video kako dete uči da koristi svoje oči.

NOVINAR: Ali šta je to teleportacija?

TOMPSON: Prenos samog sebe sa jednog mesta na drugo snagom sopstvenog uma.

NOVINAR: Mislite da bismo mogli samo mišlju da se prebacimo, na primer, iz Njujorka u Čikago?

TOMPSON: Upravo tako, ali jedno se mora do kraja razumeti. Za skokanje od Njujorka do Čikaga nužno je da sam skokač zna tačno gde se nalazi na početku i na cilju.

NOVINAR: Kako to mislite?

TOMPSON: Ako biste bili u mračnoj sobi, nesvesni toga gde ste, ne biste mogli nigde da skoknete bezbedno. A ako biste znali gde ste, ali hteli da skoknete na mesto koje nikada niste videli, ne biste živi dospeli tamo. Ne može se skokati sa nepoznatog polazišta na nepoznato odredište. Obe tačke moraju biti poznate, zapamćene i vizuelizovane.

NOVINAR: Ali ako bismo znali gde smo i kuda idemo...

TOMPSON: Prilično smo sigurni da bismo skoknuli i stigli tamo.

NOVINAR: Da li bismo stigli goli?

TOMPSON: Samo ako bismo goli i krenuli. (smeh)

NOVINAR: Mislim, da li bi se naša odeća teleportovala s nama?

TOMPSON: Kada se čovek teleportuje, sa njim se teleportuje i odeća koju nosi, kao i sve ono što može da nosi sa sobom. Nerado vas razočaravam, ali čak se i dame na odredište stižu obučene. (smeh)

NOVINAR: Ali kako to radimo?

TOMPSON: Kako razmišljamo?

NOVINAR: Mozgom.

TOMPSON: A kako mozak razmišlja? Šta je proces razmišljanja? Kako tačno pamtimo, zamišljamo, zaključujemo, stvaramo? Kako tačno rade nervne ćelije?

NOVINAR: Ne znam. Niko ne zna.

TOMPSON: I niko ne zna tačno kako se teleportujemo, ali znamo da to možemo – kao što znamo da umemo da razmišljamo. Jeste li čuli za Dekarta? On je rekao: *cogito, ergo sum*. Mislim, dakle, jesam. Mi kažemo: *cogito, ergo scoco*. Mislim, dakle, skokam.

Ako je uvreženo mišljenje da je Tompsonovo objašnjenje razgnevljujuće, obratite pažnju na ovaj izveštaj ser Džona Kalvina Kraljevskom društvu u Londonu o mehanizmu skokanja:

Ustanovili smo da je teleportaciona sposobnost povezana sa Nislovim telima, odnosno tigroidnom supstancom u nervnim ćelijama. Tigroid je najlakše dokazati Nislovim metodom, korišćenjem rastvora 3,75g metilenske plave i 1,75g biljnog sapuna u litru vode.

Ako se ne javi tigroid, skokanje je nemoguće. Teleportacija je funkcija tigroidne supstance.
(aplauz)

Svako je bio sposoban za skokanje pod uslovom da je razvio dve veštine, vizuelizaciju i koncentraciju. Morao bi da vizuelizuje, potpuno i precizno, tačku gde je želeo da se teleportuje i da koncentriše skrivenu energiju svog uma u jedan napor koji bi ga tamo doveo. Pre svega, trebalo je imati vere... vere koju Čarls Fort Skoko nije nikada povratio. Morao bi da veruje da će skokati. I najmanja sumnja blokirala bi napor uma nužan za teleportaciju.

Ograničenja urođena svakom čoveku nužno su negativno uticala i na mogućnost skokanja. Neki su mogli sjajno da zamisle i postave koordinate svog odredišta sa velikom tačnošću, ali nisu imali snage da tamo i dospeju. Drugi su imali snage, ali nisu umeli da, takoreći, vide kuda skokaju. A i razdaljina je predstavljala konačno ograničenje, jer niko nikad nije skokao više od hiljadu milja. Mogao bi neko skokanjem preko kopna i mora da pređe

od Aljaske do Meksika, ali nijedan pojedinačni skok ne bi mogao da pređe hiljadu milja.

U trećoj deceniji dvadeset petog veka, ovakav formular za tražioce posla postao je uobičajen:

Prostor ostavljen za
identifikaciju mrežnjače

IME (velikim slovima) _____

Ime srednje ime prezime

PREBIVALIŠTE (prema dokumentaciji) _____

Kontinent, država, oblast

SKOČNA KLASA (zvanična: izabrati jedno)

M (1.000 milja): L (50 milja):

D (500 milja): X (10 milja):

C (100 milja): V (5 milja):

Stare ustanove za registraciju motornih vozila preuzele su novi posao redovnog testiranja i sortiranja skokača, a stari auto-moto savezi postali su skokačka udruženja.

Svim naporima uprkos, niko nikada nije skokao kroz vakuum svemirskog prostranstva, iako je mnogo stručnjaka i ludaka pokušalo. Helmut Grant, na primer, čitav mesec je proveo pamteći koordinate jednog doskočišta na Mesecu i vizuelizovao svaku deonicu puta od dvesta četrdeset hiljada milja od Tajms skvera do Kepler Sitija. Grant je skoknuo i nestao. Nikada ga nisu našli. Nikada nisu našli ni Enzija Dandridža, losanđeleskog pristalicu hrišćanske obnove koji je tražio raj, Jakoba Mariju Frojndliha, parafizičara koji je trebalo da zna da nije preporučljivo skokati u duboki svemir u potrazi za metadimenzijama; Kogana Brodolomca, profesionalnu neslavnu ličnost; stotine drugih

marginalaca, neurotičara, eskapista i samoubica. Svemir je bio zatvoren za teleportaciju. Skokanje je bilo ograničeno na planete Sunčevog sistema.

Ali nije prošlo ni tri generacije, a skokao je ceo Sunčev sistem. Prelaz je bio spektakularniji nego promena s konja i kola na doba benzina od pre četiri stoleća. Na trima planetama i osam satelita društvene, pravne i ekonomske ustanove rušile su se jedna za drugom, dok su novi običaji i zakoni koje je opšte skokanje zahtevalo nicali umesto njih.

Bilo je nereda zbog prava na zemljište kad su siromašni iskokali iz svojih geta i naseljavali se u poljima i šumama, hraneći se stokom i divljim živim svetom. Revolucionarno je promenjen i način gradnje stanova i kancelarija: lavirinti i kamuflaže uvedeni su kako bi se sprečili protivzakoniti uskoci. Bilo je krahova i panika i štrajkova i gladi, a preskočne privrede su propale.

Zaraze i pandemije besnele su dok su beskućnici skokali noseći bolesti i napasti u nepripremljene zemlje. Malaria, elefantijaza i groznica Denge stigle su do Grenlanda; besnilo se vratilo u Englesku, gde ga nije bilo trista godina. Japanski balegar, limunova vaš, rak kore kestena i strižibube koje nose holandsku bolest brestova proširili su se svuda po svetu, a iz jedne zaboravljene zabiti na Borneu javila se i kuga, za koju se dugo smatralo da je istrebljena.

Talasi kriminala razlili su se planetama i satelitima jer je njihovo podzemlje skokanjem postiglo većito noćno delovanje, a policija ih je brutalno i bez milosti suzbijala. Vratilo se i najodvratnije puritanstvo viktorijanskog doba dok se društvo borilo da pomiri seksualne i moralne rizike skokanja sa protokolom i tabuom. Okrutan i svirep rat izbio je između Unutrašnjih planeta – Venere, Zemlje i Marsa – i Spoljnih satelita... Rat izazvan ekonomskim i političkim pritiscima teleportacije.

Do osvita Doba skoka, tri Unutrašnje planete (sa Zemljinim mesecom) živele su u krhkoj ekonomskoj ravnoteži sa sedam nastanjenih Spoljnih satelita: Jupiterovim mesecima Ijom, Evropom, Ganimedom i Kalistom, Saturnovima Reom i Titanom i Neptunovim satelitom Laselom. Sjedinjeni Spoljni sateliti snabdevali su sirovinama fabrike Unutrašnjih planeta, a bili su i tržište za njihove proizvode. Ova se ravnoteža urušila u roku od deset godina zbog skokanja.

Spoljni sateliti, sirovi, mladi svetovi u nastajanju, bili su kupci sedamdeset odsto proizvodnje vozila Unutrašnjih planeta. Skokanje je to okončalo. Kupovali su i devedeset odsto komunikacionih naprava. Skokanje je i tome stalo na rep. Zbog toga je opala i tražnja sirovina Spoljnih satelita na Unutrašnjim planetama.

Pošto je trgovinska razmena uništena bilo je neizbežno da ekonomski rat postane oružani. Karteli Unutrašnjih planeta odbili su da isporučuju mašine za proizvodnju Spoljnim satelitima u pokušaju da se zaštite od konkurencije. Spoljni sateliti zaplenili su pogone koji su već radili na njihovim svetovima, kršili sporazume o patentu, ignorisali isplate licenci... i izbio je rat.

Bilo je to doba nakaza, čudovišta i groteski. Ceo svet izvrgao se na čudesan i zloćudan način. Klasicisti i romantičari koji su ga mrzeli bili su nesvesni potencijalne veličine dvadeset petog veka. Slep pred prostom činjenicom evolucije – da napredak potiče iz neskladnog mešanja suprotstavljenih krajnosti, iz spoja vrhunskih nakaza. I klasicisti i romantičari bili su nesvesni da je Sunčev sistem treperio na rubu eksplozije čovečanstva koja će preobraziti Čoveka i učiniti ga gospodarem svemira.

U ovom uzavrelom dvadeset i petom stoleću počinje priča o osveti Gulivera Fojla.

GLAVA PRVA

STO SEDAMDESET DANA JE UMIRAO a da još nije bio umro. Borio se da preživi sa strašću zveri u klopci. Bio je u bunilu i natruo, ali povremeno je njegov primitivni um izranjao iz gorućeg košmara borbe za opstanak u nešto nalik na bistrinu. A onda je ka večnosti okrenuo svoje nemo lice i promrmljao: „Šta je, šta mi je? Pomozite, bogovi kleti! Pomozite, ja reko’.“

Lako je hulio: pola svojih reči tokom života posvetio je huljenju. Obrazovao se u školi dvadeset petog veka, školi društvenog taloga, i samo je taj jezik govorio. Od sveg svetskog ološa bio je najmanje vredan dok je bio živ i imao najbolje izgleda da u životu ostane. Tako se on borio i bogohulno molio; ali povremeno bi njegov zapetljani um skočio unazad trideset godina, do njegovog detinjstva, i setio se dečje pesmice:

Ime mi je Guli Fojl,
Zemlju duša ište,
Sav je svemir dom moj,
A smrt je moje odredište.

Zvao se Guliver Fojl, mašinstica treće klase, imao je trideset godina, bio je krupan i stamen... i sto sedamdeset dana plutao je u svemiru. Zvao se Guli Fojl, podmazivač, čistač, točilac goriva; previše dobrodušan da bi bio opasan, previše trom da bi bio zabavan, previše isprazan da bi bio dobar prijatelj i previše lenj za ljubav. Letargični obrisi njegove ličnosti bili su zavedeni u zvaničnoj dokumentaciji trgovačke mornarice:

FOJL, Guliver -----	AS-128/127:006
OBRAZOVANJE:	Nema
VEŠTINE:	Nema
POSEBNE ZASLUGE:	Nema
PREPORUKA:	Nema

(BELEŠKA SLUŽBE ZA PERSONAL)

Čovek izvesne fizičke snage i intelektualnog potencijala, sputan nedostatkom ambicije. Minimalno energičan. Stereotipni obični čovek. Neki neočekivani šok mogao bi da ga razmrda, ali u Odeljenju za psihologiju ne mogu da mu nađu ključ. Ne preporučuje se za napredovanje. Stigao je na kraj puta.

Stigao je na kraj puta. Guliveru Fojlu, stereotipnom običnom čoveku, nije teško padalo da luta od trenutka do trenutka tokom svog tridesetogodišnjeg postojanja kao neka debelo oklopljena životinja, trom i ravnodušan, ali sada je sto sedamdeset dana plutao u svemiru i ključ njegovog buđenja ušao je u bravu. Ubrzo će se okrenuti i otvoriti vrata holokaustu.

Svemirski brod *Nomad* plutao je na pola puta između Marsa i Jupitera. Neka već ratna katastrofa ga je uništila i od elegantne čelične rakete, dugačke sto metara i široke trideset metara, napravila skelet na kojem su se držali ostaci kabina, tovarnog prostora, paluba i pregrada. Veliki rascepi u trupu bleštali su svetlom na osunčanoj strani, a na senovitoj bile su zamrznute mrlje zvezda. Svemirski brod *Nomad* bio je praznina od zaslepljujućeg sunca i duboke tame, bez težine, zamrznuta i tiha.

Olupina je bila ispunjena konglomeratom zamrznutih odlomaka koji su visili u uništenom brodu kao fotografija trenutka